

מזל טוב: פאזל בן 10

בעוד מרכז שניידר לרפואת ילדים נערך לציון ה"בר-מצוה" שלו - בסוף שנת 2004 נהיה בני 13 - הרי של"פאזל" יש את החגיגה הפרטית שלו: גיליון מספר 10. לרגל ציון הדרך הזה, לפניכם תזכורת לכל שערי "פאזל", מאז הגיליון הראשון שראה אור באפריל 2001.

דבר המערכת

הגיליון העשירי של "פאזל" שולח את אלומת הזרקור לעבר שני תחומים: המרכז החינוכי ("במרכז", עמ' 12-13) ואשפוז היום השיקומי ("בזכוכית מגדלת", עמ' 19). אלו הם תחומים חשובים מאין כמותם, המהווים חלק בלתי נפרד מ'פאזל' ההחלמה - אותו מכלול טיפולי מורכב, שאחראי להשיב לילדים את הבריאות ואת החיוך. לשני התחומים הללו מכנה משותף אחד: לשניהם תרומה משמעותית ביותר להחלמה, שניהם מסייעים לילד המאושפז לצלוח טוב יותר וקל יותר את תקופת מחלתו, ושניהם תורמים לשיבה החלקה לסביבת החיים הטבעית שלו - הבית, המשפחה, בית הספר והחברים.

עוד בגיליון זה: ראיון מקיף לרגל ראש השנה עם מנהל מרכז שניידר, פרופ' מימוני, וכתמיד - עידכונים מחדשות שניידר, מידע עדכני על טיפולים מתקדמים ויחידושים שבקידמת הרפואה, סקירה של כנסים, אירועים ותרומות מכל הלב - ועוד ועוד. לא נצא אל תכניו של הגיליון העשירי לפני שנשלח ברכות חמות והמון מזל-טוב מכל צוות המערכת לריבה שקד, עורכת "פאזל" והרוח החיה שמאחוריו, הנמצאת בחופשת לידה לרגל הולדת דניאלה. ובאותה נשימה, תודה לזויה כספי שנטלה במרץ את המושכות, ובעזרתן הרבה של אפרת ונועה ממשרד הדוברת הניעה בהצלחה את הפקת הגיליון הזה.

בברכת שנה טובה ובריאה,

המערכת

לראיון חגיגי עם פרופ' מימוני, מנהל מרכז שניידר, על השנה שהיתה וזו שבפתח - עיברו לעמ' 8-9

<p>כתובת המערכת: מרכז שניידר לרפואת ילדים בישראל רח' קפלן 14, פתח תקוה 49202 טל' 03-9253208 פקס 03-9253901 rshaked@clalit.org.il www.schneider.org.il</p>	<p>עורכת ומפיקה: ריבה שקד מערכת: פרופ' שי אשכנזי, ד"ר אפרת ברון-הרלב, זויה כספי, רונית ספיבק, גלית בר-מור, רבקה גרוס, לאה וייסמן, משכית שוחט, פידא פארס-באדר מזכירת המערכת: אפרת עוזרי כתיבה, עריכה ועיצוב: שריג ריננות מודעות: מתן טלמרקטינג ופרייקטים 03-9153303</p>	 <p>החברים ילדים</p> <p>עיתון מרכז שניידר לרפואת ילדים בישראל ספטמבר 2004 • גיליון מס' 10</p>
---	--	---

נחתם הסכם עם צרפת לשיתוף פעולה אקדמי-רפואי

במעמד החתימה על ההסכם.

הללו חשיבות רבה, בעיקר על רקע מערכת היחסים הרגישה הקיימת בין צרפת לישראל. יתר על כן, הפקולטה לרפואה ב"פאריס 5" היא מהמובילות בצרפת וההסכם מעיד על הכרה עמוקה ברמת הרפואה הקיימת בישראל.

<<< **ראו גם את הראיון עם פרופ' מימוני, עמ' 9**

ביוזמה משותפת של הנהלת שירותי בריאות כללית, מרכז שניידר והמרכז הרפואי רבין, נחתם ב-30 במאי הסכם מסגרת לשיתוף פעולה מדעי בין הפקולטה לרפואה של אוניברסיטת תל-אביב ואוניברסיטת Rene Descartes - Paris 5. בהמשך לכך, נחתם כעבור שבועיים הסכם נוסף בין מרכז שניידר לשניים מבתי החולים הטובים במערכת הבריאות הציבורית בפאריס: HEGP (Hopital Europeen Georges Pompidu) Enfants Halades.

היה זה שיאו של תהליך שהתגבש במהלך השנה האחרונה, ובמסגרתו נרקמו קשרים אמיצים בין בתי החולים הללו, המסונפים שניהם לאוניברסיטת פאריס 5, לבין מרכז שניידר לרפואת ילדים מקבוצת שירותי בריאות כללית. קשרים אלו הניבו בסופו של דבר הסכם לשיתוף פעולה שבמהותו יתמקד בתחומי מחקר,

פרסום, ארגון כנסים, חילופי מרצים וסטודנטים, חילופי מסמכים מדעיים ופעילויות הכשרה והשתלמות. ואומנם, מייד עם חתימת ההסכם הגיעו למרכז שניידר שני סטודנטים לרפואה מהאוניברסיטה הצרפתית (ראו תמונה בעמ' 9) שהשתלמו במשך חודש ימים בנושאי קרדיולוגיה, נאונטולוגיה, כירורגיה ומיון. יש לציין כי להסכמים

ניתוח מעקפים יוצא דופן בוצע בהצלחה בילד בן 12 וחצי

ניתוח מעקפים הוא דבר שבשיגרה אצל מבוגרים בעלי הצרות בכלי הדם ובעורקים - אבל לא כאשר הוא מבוצע בילד בן 12 וחצי. את הניתוח הנדיר בליבו של הילד, בן הכפר מועאווי שבמשולש, ביצע פרופ' ברנרדו וידנה, מנהל מערך ניתוחי חזה ולב במרכז רבין ומרכז שניידר. הילד מטופל מזה כשלוש

שנים במרכז שניידר בניסיון להוריד את רמות השומנים הגבוהות בדמו, שמקורן בהיפרליפידמיה - מחלה תורשתית הקיימת במשפחתו. לאחרונה הוא החל מתלונן על כאבים בחזה וכן הראה סימפטומים נוספים המקובלים אצל מבוגרים הסובלים ממחלות לב, כגון קושי במאמץ ובשיעורי ספורט. בעקבות הכאבים עבר הילד צנתור, שם נמצא כי העורק השמאלי המרכזי חסום בצורה משמעותית עקב רמת השומנים הגבוהה. ניתוח המעקפים עבר בהצלחה, והילד מחלים בימים אלה בביתו וחש בטוב.

אוויר פסגות במרפאת האסתמה: מקום ראשון בסקר של הכללית

במרפאת האסתמה במרכז שניידר נושמים אוויר - ואפילו אוויר פסגות: בסקר שביעות רצון לקוחות, שנערך על ידי הנהלת שירותי בריאות כללית ובוצע במרפאות החוץ של מרכז שניידר, זכתה מרפאת האסתמה בניהול של פרופ' בנימין וולוביץ' בהישג נאה: המרפאה דורגה במקום הראשון כיחידה התורמת למטופל באופן המשמעותי ביותר, מעבר לטיפול הניתן במרפאת הקהילה. 94% מהנשאלים אמרו שהביקור במרפאת האסתמה בשניידר תרם להם יותר מביקור במרפאה שבקהילה, וזאת לעומת 88% בסקר הקודם (ולעומת 79% שצינו כי הביקור במרפאות שניידר באופן כללי תרם להם יותר מביקור במרפאות מקבילות בקהילה). מרפאת האסתמה זכתה לציונים גבוהים גם בקטגוריות נוספות: 92% ציינו כי הם מרוצים מהטיפול במזכירות המרפאה, 96% ציינו את היחס שקיבלו מהרופאים, 98% העריכו את המידע שקיבלו מהרופאים ו-100% התרשמו מאיכות הטיפול הרפואי שקיבלו במרפאת האסתמה וצינו כי יש סיכוי גבוה שיבחרו שוב במרכז שניידר במקרה הצורך.

<<< **על החידושים האחרונים בטיפול באסתמה, ראו בעמ' 17 במדור "בקידמת הרפואה"**

חדש - מרפאה פסיכולוגית לילדי גן

הורים לילדים בגיל הגן מוצאים עצמם לא פעם תוהים (ומודאגים) לגבי התנהגות הילד: האם הוא כבר בשל לכתה א'? האם הוא עלול לסבול מליקויי למידה? מדוע קשה לו לישון? מדוע הוא כועס ומתפרץ? למה הוא מקנא באחותו? האם זה בסדר שהוא ביישן ואין לו חברים? ולמה קשה כל כך להסתדר איתו? מרפאה פסיכולוגית לילדים בגיל הגן, שנפתחה לאחרונה במרכז שניידר במסגרת המכון להתפתחות הילד, באה לתת מענה לשאלות הללו ולרבות אחרות - ולטפל במקרים הדורשים טיפול. המרפאה נועדה לטפל בקשיים התנהגותיים ורגשיים האופייניים לילדים בגיל הגן - קשיים אשר אינם מקבלים מענה במסגרת סל הבריאות. המרפאה פועלת באחריותה של טובה ספיר, פסיכולוגית התפתחותית בכירה. הטיפולים והאבחונים ניתנים על ידי פסיכולוגיות בעלות מומחיות בתחום התפתחות הילד, כאשר הטיפול נעשה באופן פרטני לילד או לילד ולהוריו במשותף - ומלווה, כמובן, בהדרכה להורים.

תיקון עיוותי אוזניים: מעכשיו ללא ניתוח!

אחוז קטן מהילודים נולדים עם דרגות חומרה שונות של עיוות באפרכסות האוזניים. שירות חדש במרכז שניידר, הניתן ביחידה לכירורגיה פלסטית, מאפשר עתה לבצע תיקון אסתטי לתינוקות הללו ללא צורך בניתוח. אומנם לסחוס האפרכסת יש "זיכרון" ונטייה לחזור למצבו הקודם, ולפיכך תיקון עיוותים מגיל מסוים מצריך התערבות ניתוחית, אולם בשבועות הראשונים לחיי הילוד תכונת "זיכרון" זו אינה קיימת עדיין וזאת בשל הימצאות חומר בגוף אשר נוכחותו מאפשרת שינוי צורת הסחוס. זו הסיבה, שהזמן המומלץ להתחיל בטיפול הוא כשבוע עד 10 ימים לאחר הלידה. הטיפול מתבצע בעזרת מבנה מיוחד המותאם ספציפית לאפרכסת הילד. התקן זה גורם לסחוס לשנות את צורתו והאפרכסת מקבלת את צורת התבנית, דבר המשפר את העיוות או מבטל אותו לחלוטין. הטיפול נמשך בין 10 ימים למספר שבועות, בהתאם לחומרת העיוות. במרבית המקרים ניתן לראות שיפור משמעותי ואף תיקון מוחלט של העיוות מייד עם הסרת המבנה, ובכך נמנע ניתוח אפרכסת עתידי. והכי חשוב: הטיפול אינו כרוך בסיכון או בכאב לתינוק.

מרפאה למחלות זיהומיות בילדים נפתחה בשניידר

לא ידועה, נשאות של סטרפטוקוקים, סלמונלה ומחוללים חידקים אחרים, ובעיות של חסר חיסוני מולד (בשיתוף עם היחידה לאימונולוגיה). כמו כן נותנת המרפאה מענה לכל מקרה שבו מעוניין הרופא המטפל בחוות דעת של צוות המרפאה, הכולל את ד"ר איתמר שליט, מנהל היחידה למחלות זיהומיות, ד"ר איציק לוי, רופא בכיר ביחידה למחלות זיהומיות, וד"ר שי חיימי כהן, רופא בכיר ביחידה לאשפוז יום ומומחה למחלות זיהומיות.

מרפאה למחלות זיהומיות לתינוקות מגיל הילוד ועד לגיל 18, הפועלת במסגרת היחידה לאשפוז יום, נפתחה במרכז שניידר. המרפאה מתמקדת במגוון בעיות בתחום המחלות הזיהומיות בילדים, כגון תינוקות עם חשד או הוכחה לזיהום מולד, שאלות הקשורות לחיסונים, ביקורת של ילדים הזקוקים לטיפול אנטיביוטי ממושך או מעקב ארוך טווח, זיהומי עור חוזרים (פורונקולוזיס), דלקות לוע סטרפטוקוקיות חוזרות, בירור חום ממושך מסיבה

ד"ר איתמר שליט, מנהל היחידה למחלות זיהומיות שאף כיהן בעבר כמנהל מרכז שניידר, נבחר ליו"ר האיגוד למחלות זיהומיות בישראל. באיגוד נכללים מומחים למחלות זיהומיות בילדים ובמבוגרים בארץ.

ד"ר בנימין וולוביץ, מנהל מרפאת האסתמה במרכז שניידר, הועלה לדרגת פרופסור חבר במסלול הקליני בחוג לפדיאטריה בפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר באוניברסיטת תל אביב.

"אות המופת לרופא" לד"ר מוכמל

אות המופת לרופא לשנת 2004 - פרס יוקרתי הניתן משנת 1987 על ידי האיגודה לרפואה ולמשפט בישראל - הוענק לד"ר מאשה מוכמל, מנהלת היחידה לראומטולוגיית ילדים במרכז שניידר. ד"ר מוכמל נמנית על המובילים והמייסדים של הראומטולוגיה הפדיאטרית בארץ. בטיפולה בילדים עם בעיות ראומטולוגיה כרוניות, היא שילבה במשך השנים ידע קליני מקיף עם יחס אנושי שהיה לשם דבר. ועדת הפרס בראשותו של השופט בדימוס יעקב קדמי ציינה, בין השאר, כי הפרס מוענק לד"ר מוכמל "בגין יחסה החם, האישי והמתחשב, מעורבותה ומסירותה הרבה לחולים".

ברכות ואיחולי הצלחה, מהנהלה ומהעמיתים לעבודה!

יופי של פעילות במחלקה האונקולוגית

וגידים אלא הפך ליום כיף לאמהות ולילדים (בתמונה למעלה). לאירוע המקורי נרתמו עסקים נוספים כמו קייטרינג מיקל, דור דיגיטל וקרייזי בלון, שבתרומותיהם המבורכות השלימו הפינג של ממש במחלקה. ומכיוון שהכל החל בהכנות לחתונתה של עירית, כמובן שלא נשכח: מזל טוב!

במסגרת ההכנות לחתונתה התוודעה עירית שורץ, אחות במחלקה ההמטו-אונקולוגית במרכז שניידר, לצוות של מספרת הצמרת "A to Z". כאשר עירית סיפרה על עיסוקה, העלה צוות המספרה רעיון מלהיב: להתגייס למען ילדי המחלקה ההמטו-אונקולוגית ואמהותיהם, ולהציע להם תספורות ואיפור תוך כדי שהותם במחלקה. הרעיון היפה הזה לא רק קרם עור

יום בוורוד

ועוד במחלקה האונקולוגית: "יום בוורוד", יום שכולו אופטימיות ותקווה, בהשתתפות הצוות, המתנדבים, ההורים, והגיבורים האמיתיים - ילדי המחלקה.

יום משפחות מוצלח, עם עוגות מד-הי-מות

זו השנה השלישית שהמרפאה לגנטיקה התנהגותית במרכז שניידר עורכת ימי משפחות לילדי תסמונת ויליאמס ותסמונת דיג'ורג'. בעוד שההורים שמעו הרצאות מפי אנשי מקצוע, הילדים נהנו מהופעות של חנוך רוזן וצוות הפאנץ'-ליין, מאימוני קפואירה ומאפיית עוגיות מקושטות, תאווה לעין ולחך, שהיו אחד מלהיטי האירוע. את היום המוצלח ארגנה פסיכולוגית המרפאה, מירב בורג, והשתתפו בו כ-200 ילדים ובני משפחותיהם, שאת החיוכים שלהם אי אפשר היה לפספס. היתה זו גם הזדמנות מרגשת להיפרד מד"ר דורון גוטהלף, מרכז המרפאה, שנוסע להשתלמות בת שנתיים במחלקה לפסיכיאטריה של הילד באוניברסיטת סטנפורד שבארצות הברית.

קייטנה קלילה, לשנה יותר קלה

השמנה בילדים אינה רק בעיה אסתטית וחברתית, אלא מחלה של ממש הקשורה במספר סיבוכים רפואיים. חשוב להתחיל לטפל בהשמנה כבר בגיל הצעיר, שכן אז קל יותר להפנים הרגלי חיים נכונים. על רקע זה קיימה היחידה לתזונה ודיאטה במרכז שניידר קייטנת קיץ ייחודית לילדים בעלי משקל עודף, ששילבה כיף קיצני ביחד עם מתן כלים לאורח חיים בריא לקראת שנת הלימודים.

הקייטנה הבריאה, תחת השם "קל על המשקל", כללה שבועיים של פעילות גופנית, יצירה ואמנות בנושא דימוי הגוף, שעת סיפור, מפגשים עם ליצנים, ג'אגלינג ועוד. במקום השוקו והלחמניה המוכרים קיבלו הילדים ארוחות בוקר בריאות, הקשיבו להמלצות של הדיאטניות ואף התנסו בסדנת בישול ובהכנת ארוחות מזינות המתאימות לתפריט היומי. הורי הילדים השתתפו במפגש הסבר ותיאום ציפיות טרם פתיחת הקייטנה.

הקייטנה היוותה חלק מתוכנית "קל על המשקל", המתקיימת במרכז שניידר לרפואת ילדים לאורך כל ימות השנה ומשלבת אבחון פרטני של הגורמים להשמנה עם טיפול כולל המתייחס להיבטים הפיזיים, הפסיכולוגיים והסביבתיים של הבעיה. התוכנית כוללת מעקב רפואי, סדנאות להרזיה ולעיצוב הרגלי אכילה, פעילות גופנית, תמיכה מקצועית של צוות פסיכו-סוציאלי ועוץ דיאטני אישי.

<<< עוד על השמנה בילדים - ראו בעמ' 7

המערך האמבולטורי מציג: שירות בנקודה אחת

להיעשות על ידי נותן שירות אחד בלבד (SPOC - Single Point Of Contact), מוסיפה תמי בן-רון, "הצוות אסף נתונים, עיבד אותם ובנה פתרונות ייחודיים המתאימים למרפאות השונות, תוך הקפדה שהמטופל יקבל את השירות במקום אחד בלבד - וזאת במרפאה שאליה הוא אמור להגיע. המודל נבנה באמצעות תכנון נכון של הזמנת התיקים הרפואיים ופיזורם, שימוש במדפסות רשת ייעודיות והסטת כוח אדם למקומות הדרושים". את השינוי, יש לציין, מובילות המזכירות הרפואיות בנקודות השונות: במשרד הקבלה, ברשומות הרפואיות ובמזכירות המרפאות. התהליך שהחל בחודש יולי זכה להיענות רבה ולשיתוף פעולה מלא מכל המעורבים בו, המכירים כולם בחשיבות הרבה של ערך שיפור השירות. בסיום התהליך תיפתח עמדת קבלה שתעניק שירות למערך האונקולוגי.

השירות ללקוחות". ההכרה בכך הביאה לצורך דחוף בשיפור תהליך העבודה במערך האמבולטורי. הצוות

שגובש למשימה זו, בהשתתפות ליאורה סמיון, דוידה שלטי, טובה גילת ותמי בן-רון, התכנס על מנת להעלות הצעות לשיפור התהליכים. "הגישה שהובילה לפתרון היא המחשבה שהטיפול האדמיניסטרטיבי צריך

תהליך ניהולי של "שירות בנקודה אחת" הסתיים בימים אלה במערך האמבולטורי במרכז שניידר, במטרה "ליישר קו" עם הגישות המתקדמות ביותר בתחום השירות. מספרת תמי בן-רון, מנהלת המערך האמבולטורי: "במשך שנים, מאז הקמתו, קיבל מרכז שניידר את המטופלים במרפאות החוץ בשיטת עבודה אחידה, ולפיה מטופלים לא מתוכננים או כאלה שאינם חברי הכללית נאלצו לעבור במספר תחנות שירות, החל ממשרד קבלה, דרך ארכיון בית החולים ולבסוף במרפאה המיועדת. היום, כאשר העולם כולו מתקדם במתן השירות, אנו בשניידר מוצאים עצמנו עומדים מול קהל לקוחות צעיר, עם רמה גבוהה של ציפיות ושל מודעות לשירות - ומול תחרות עם בתי-חולים אחרים ושירותים חדשים בקהילה. כל זה מחייב אותנו לפעול באופן מתמיד ומתמשך למען שיפור

גם במערך הכביסה: ניהול נכון שווה חיסכון!

שיתוף פעולה הדוק ופורה בין כוחות העזר והאחיות במחלקות הביא בשלושת החודשים האחרונים לחיסכון ניכר בעלויות הכביסה ולהפחתה בבלאי הכביסה הקיימת, והכל תוך שיפור השירות הניתן למחלקות על ידי מחסן הכביסה. לתוצאה המבורכת הזאת אחראית ועדה אשר מונתה על ידי איתן שליפר, המנהל האדמיניסטרטיבי, במטרה לשפר את מערך הכביסה וזאת כחלק מפרויקט ממ"ש (מדורג מחלקתי שניידר). כדי לברר מדוע עלויות הכביסה יקרות כל כך (עשרות אלפי שקלים מדי חודש) ולבדוק היכן ניתן לשפר את המצב, עסקה הוועדה בנושאים כמו שיפור הקשר בין מחסן הכביסה למחלקות, שיפור איכות הכביסה המגיעה למחלקות ושיפור תהליכי שינוע הכביסה. במטרה לקבל תשובות

מעמיקות, כללה הוועדה נציגים מתחומים שונים בשניידר - אורית בודנר, יהודית ליבוביץ, בן ציון גולדשטיין, קונורטה אקוז, בת שבע בויים-גור, ואורלי לוי, שמספרת: "גילינו, מצד אחד, שקיים שימוש בלתי מבוקר בכביסה על ידי ההורים - ומצד שני שיש כביסה באיכות ירודה שההורים נמנעים מלהשתמש בה והיא מתכבסת שוב ושוב ללא שימוש. בשיתוף פעולה הדוק בין האחיות האחראיות, כוחות העזר במחלקות ואסתר ממחסן הכביסה, נבדקו באופן יסודי הצרכים האמיתיים של המחלקות ונעשו מספר פעולות מתקנות, החל מקביעת תקן מחלקתי יומי של כביסה ועד להזמנת פיזמות חדשות בצבעים עליזים ובאיכות אריג עמיד יותר (בתמונות). התוצאה מדברת בעד עצמה, וזה המקום להודות לכל השותפים בוועדה ובתהליך כולו".

השמנה, סוכרת ומה שביניהם

ד"ר שלומית שליטין, ד"ר נעמי וינטרוב, ד"ר רויטל נימרי, אורית פורז ויאיר קרני. חלקו השני של הכנס הוקדש לעידכונים מחזית הידע באנדוקרינולוגיה הפדיאטרית: ד"ר יעל לבנטל הרצתה על אינדיקציות חדשות לטיפול בהורמון גדילה, ד"ר ליאת דה פריס על גנטיקה של התבגרות מינית מוקדמת, ד"ר אלי הרשקוביץ על TSH גבולי, וד"ר ליאורה לזר על הזיהוי המולקולרי של הפרעות גדילה.

באמצעי התקשורת, ההשמנה בימים אלו היא "IN". לא רק שהיא תופסת כותרות ומוגדרת כ"מחלת המאה" אלא אף מאכלסת גל של תוכניות טלוויזיה עתירות רייטינג וקלוריות, העוסקות בהשמנה ובתוצאותיה, בז'אנר שנע בין תוכניות התעודה והריאליטי. מה שנחשב בשנה האחרונה לנושא תקשורתי חם, מטופל ונחקר (ללא שיקולי רייטינג...) במרכז שניידר לרפואת ילדים, מאז הקמתו ועד היום. אחד הנושאים החשובים, הקשורים להשמנת ילדים, הוא הקשר בין ההשמנה לבין מחלת הסוכרת והאנדוקרינולוגיה הפדיאטרית.

הקשר הזה נדון לעומקו ביום עיון בנושא "השמנה, סוכרת ומה שביניהם" (בתמונה משמאל), שנערך במרכז שניידר ב-9 ביוני, בארגון המכון לאנדוקרינולוגיה וסוכרת נעורים ובהשתתפות איגוד רופאי הילדים, החברה לפדיאטריה קלינית והחברה הישראלית לרפואת ילדים בקהילה.

פרופ' משה פיליפ, מנהל המכון לאנדוקרינולוגיה וסוכרת נעורים בשניידר, שכיהן כיו"ר הכינוס, אומר כי על סדר היום עמדו מגוון היבטים של נושא ההשמנה בקרב ילדים ובני נוער, בכלל זה סיבוכי ההשמנה, הקשר לסוכרת, מניעה, טיפולים פרמקולוגיים וניתוחים. בנושאים אלו הרצו, בנוסף לפרופ' פיליפ,

יום עיון בנושא ליקויי למידה: צוות רב-תחומי, מידע רב-ממדי

בארגונו של המרכז לליקויי למידה במרכז שניידר ובשיתוף שפי" (שירות פסיכולוגי-ייעוצי של משרד החינוך) נערך ב-30 במאי יום עיון בנושא "ליקויי למידה - ראייה אינטגרטיבית והיבטים ישומיים". הכנס סקר את החידושים האחרונים בשיטות טיפול בליקויי למידה והציג תוצאות מחקרים ומעקבים שבוצעו במרכז לליקויי למידה בשניידר - מרכז הפועל במסגרת המרפאה לרפואה פסיכולוגית והמרפאה הנירולוגית ומיועד לילדים החל מכתה א' ועד כיתה י"ב, המתמודדים עם בעיות אלו.

שירותי המרכז ניתנים על ידי צוות רב-תחומי של פסיכולוגים, רופאים ואנשי חינוך, מתוך התייחסות לאופיים הרב-ממדי של ליקויי הלמידה ולאור השאיפה להעניק מענה הולם והדרכה נאותה לילד וסביבתו. התהליך כולל שלושה מרכיבים מרכזיים: **אבחון פסיכודיקטי (משולב):** אבחון פסיכולוגי ואבחון דידקטי, בהתאם לדרישות משרד החינוך, הכולל הערכת התפקוד האינטלקטואלי והנירופסיכולוגי, מיפוי הכוחות והקשיים במיומנויות הלמידה הבסיסיות, והערכת התפקוד הרגשי-התנהגותי-חברתי.

הערכה פסיכיאטרית/נירולוגית: כחלק מתהליך האבחון זכאים הילדים המאובחנים במרכז לפגישת הערכה רפואית, המתייחסת לאספקטים רפואיים-התפתחותיים-רגשיים. בהתאם לצורך נשקל מתן טיפול תרופתי.

הוראה מתקנת: הוראה מתקנת פרטנית הממוקדת בתחומים שבהם נמצא, על סמך האבחון, כי התלמיד זקוק לסייע.

כנס ארצי בשניידר: שיתוף מידע בסייעוד בטיפול נמרץ ילדים

כחלק מאסטרטגית הסייעוד ביחידה לטיפול נמרץ, נערך ב-19 באפריל הכנס הרביעי בתחום הסייעוד בטיפול נמרץ ילדים. הכנס אורגן על ידי נג'אח זייד (בתמונה), האח האחראי ביחידה לטיפול נמרץ ילדים, ועל ידי דלית פינטל, אחות בכירה ביחידה, והשתתפו

בו כ-230 אחיות טיפול נמרץ ילדים מרחבי הארץ. במהלכו הרצו אחיות מהמרכזים הרפואיים שיבא, רמב"ם, סורוקה, איכילוב ושניידר. "שיתוף והעברת מידע בין אנשי הצוות הסייעודי מעלה את רמת הסייעוד", אומר נג'אח זייד, "האחיות העובדות ביחידות לטיפול נמרץ ילדים מהוות את הרמה המקצועית הגבוהה ביותר בתחום וחשוב לקדם את הלימוד ואת העברת המידע בין האחיות. הכנס מהווה חלק משמירה על רמה מקצועית גבוהה ומאפשר שיתוף וקיום דיון מקצועי ראוי". בתום כנס זה, וביזמתו של נג'אח, נערכה במרכז שניידר פגישת עבודה ארצית ראשונה של פורום אחיות אחראיות מיחידות טיפול נמרץ ילדים. כחלק מההחלטה על המשך עבודה משותפת, נערכו לאחרונה שתי פגישות נוספות של פורום זה, שתיהן ביחידה לטיפול נמרץ ילדים בשניידר, בתמיכתה ובעידודה של רותי הלוי, מנהלת הסייעוד בשניידר. את קבוצת העבודה של פורום האחיות אחראיות בטיפול נמרץ מלווה היועצת הארגונית שוש אדלר מאוניברסיטת בר-אילן.

"המוטו: חתירה למצוינות, למען הילדים"

פרופ' מרק מימוני, מנהל מרכז שניידר לרפואת ילדים, מציין בימים אלו שנה בתפקידו וגם 30 שנה לעלייתו ארצה ולהצטרפותו לצוות בילינסון ובהמשך שניידר. לרגל ציוני הדרך האישיים ולקראת השנה העברית החדשה שבפתח, פגשנו בו לראיון חגיגי

זו יוקרה. ואני אומר: כדי להרוויח את הקצפת' השלישנית, תעשו הרבה מאוד ראשוניות ושיוניות. מכל הבחינות, אסור לנו לוותר על כך. כלכלית, למשל: מי שמתרכז רק ברפואה השלישנית צריך מנגנון מיוחד שיפצה אותו על מקרים מסובכים במיוחד, על חולים קשים - דבר שאינו קיים. אנו חייבים לשמור על איזון."

עם כניסתך לתפקיד דיברת על כך, שהנכס החשוב ביותר במרכז הוא הונו האנושי. האם מכסא המנהל למדת משהו חדש על הנכס הזה?

"ידעתי תמיד שיש פה צוות נפלא - גם מבחינה אישית וגם מבחינה מקצועית, אבל לא ידעתי עד כמה. אני חש זאת כל יום. הרצון לטפל בילדים בכל מחיר, גם במחיר אישי שלא פעם הוא כבד, לא תמיד עם התמורה המתאימה, על חשבון זמן פנוי, בכל הנכונות וההשקעה - אין לי מה לומר מלבד 'שאפו' אחד גדול לעובדי בית החולים, בכל הדרגים. תשמע סיפור. באה אלי מנהלת המשק יהודית ליבוביץ, ואמרת לי שעם כל הצער היא חייבת לפטר 5 אחוזים מ-150 העובדים שלה. אין ברירה: מי שנכנס אחרון יוצא ראשון. ואז ניגשים אליה נציגי העובדים, ומבקשים לקצץ לכל אחד 5 אחוזים מהשכר כדי שכולם יישארו כאן. ומדובר באנשים עם השכר הנמוך ביותר במרכז. אז אני אומר: איך אפשר לא להיות מעריץ גדול של אנשים כאלו?"

מעבר לאיכויות האנושיות, מהו לדעתך סוד ההצלחה של מרכז שניידר?

"הערך של קדושת הילדים שמוטבע כאן בארץ כל כך עמוק. הילדים הם לב ליבה של המדינה. עם כל הקשיים והמצב המורכב כאן, אני סבור שאין מקום יותר טוב מאשר ישראל להיות בו ילד, כי אנחנו כמבוגרים, כהורים, כמטפלים, נותנים להם מעל ומעבר, ואני מדבר על יהודים וערבים כאחד. הרצון לתת לילדים הוא עצום וזה בא לביטוי באחוזי ההצלחה שלנו. הדבר הזה מוצא ביטוי במיוחד בתקופות משבר. אני זוכר איך ביום שבו עלינו על הסיבה לפרשת

למשל, קבוצה של רופאים ואחיות ובראשה ד"ר טומי שינפלד התארגנה באופן עצמאי כוועדת חיסכון, ופנתה אלי בבקשה לסייע להנהלה להתכנס לתקציב. זו רק דוגמה אחת להבנה העמוקה ולסולידריות שמגלה צוות המרכז."

ומה צפוי בשנה הקרובה?

"המגמה הזאת צריכה להימשך. זהו ה'ברקס'. אבל יש גם את 'דושת הגז' שעליה אנו חייבים להמשיך ללחוץ: למצוא מקורות להגברת ההכנסות, למשל על ידי מתן שירותים שמחוץ לסל, פתיחת חדר ניתוח נוסף, או שיפור ניכר בשירותים לקהילה בעיקר באמצעות המערך האמבולטורי. לא חסרות בעיות שצריך לפתור - מהתור המתמשך לניתוחים אלקטיביים ועד לעומס במיון. נוצר כאן גלגל קסמים: המצוינות מביאה לעומס והעומס מקשה על המצוינות. זהו מאבק סיזיפי, שדורש מכולנו נשימה ארוכה ואמונה חזקה בדרך ובמטרות."

רפואית, לאן צועד מרכז שניידר?

"אנו עומדים לפני דילמה ענקית והיא הגדרת המצוינות הרפואית. זה מה שישפיע על פני המרכז לעתיד. האם מצוינות משמעה שאנו מסוגלים לעשות השתלת מח עצם בתוצאות הגבוהות בעולם, או שמצוינות היא לתת שירות איכותי וזמין לקהילה? מצד אחד יש לנו כל התשתיות הניסיון והידע לקידום הרפואה השלישנית - אבל אם אנו מתקרבים ליעד הזה אנו מאבדים את המצוינות בעיני הקהילה, כי ילד מחכה שישה חודשים לניתוח הרניה. המצוינות אם כן אינה חד משמעית, ותלויה בהגדרות ובנקודת ההשקפה. בחודש מארס ערכנו קונסיליום ניהולי בהשתתפות הנהלת מרכז שניידר, ראשי הכללית וחברת ייעוץ חיצונית, כדי להחליט מה צריכה להיות האסטרטגיה. המסקנה היתה שאין לנו ברירה: כדי שמרכז שניידר ימשיך וישגשג חייבים להמשיך בכל הכיוונים - ראשוני, שניוני ושלישני. אני מבין שהרופאים מאוד אוהבים את השלישניות. זהו אתגר מקצועי,

במלאת שנה לכניסתך לתפקיד, ועל סף שנה חדשה, כיצד היית מסכם את השנה החולפת במרכז שניידר?

"לדעתי השנה הזאת התאפיינה בהיענות המדהימה של העובדים במרכז לצעדי ההתייעלות והחיסכון, ואני מדבר על כולם - מעובדי הנקיון ועד לבכירי הרופאים. למרות הביקורת שלנו ושל שירותי בריאות כללית על התקציב, כולנו יודעים שהידוק החגורה הוא הכרחי - הן ככורח המציאות והן כהזדהות עם הכללית. שיתוף הפעולה שהנהלה קיבלה מהצוות היה יוצא דופן וגם הניב פירות: הגירעון צומצם בעשרות אחוזים והצלחנו לקרב אותו למסגרת התקציב המאושרת על ידי שירותי בריאות כללית. זהו הישג יפה על רקע המצב הכללי במערכת הבריאות."

כיצד עושים זאת מבלי לפגוע באיכות הטיפול בילדים?

"זהו האתגר הגדול. המשימה הזאת יצאה לדרך כשמול עינינו קו אדום: לא נוגעים בטיב הטיפול ובמצוינות. לתפיסתי, המצוינות היא מעין קו אופק שצריך תמיד לשאוף אליו, ולעולם לא לחשוב שכבר הגעת - כי אז אינך מצוין! המצוינות היא המוטו שלנו, וצוותים רבים בבית החולים עוסקים בה ומנסים לנטרל את כל המוקשים שקיימים בדרך אליה: עומס, שחיקה, בעיות תקציב ועוד. הכיוון ברור: צמצום והתייעלות תוך חתירה מתמדת למצוינות. המגמה הזאת הביאה ליזמות הן מהנהלה והן מהשטח.

ולא ייאמן, אבל חמש אחיות מתיישבות ועונות ב-24 שעות ל-15 אלף קריאות. זו מבחינתי נוסחת ההצלחה. המחויבות הבלתי נגמרת לילדים, למקצוע, לשליחות הזאת."

ולסיום, מה היית מאחל למרכז שניידר לשנה הבאה עלינו לטובה?

"אני מאחל למרכז שניידר שאלוהים ישמור אותנו מעייפות ומשחיקה, שיתן לא רק לילדים אלא גם לנו, לפרסונל, בריאות פיזית ונפשית כדי שנוכל להמשיך את מלאכת הקודש. בגלל המורכבות הרבה של מרבית הטיפולים, לא תמיד כל הדברים הם בשליטתנו, ולכן אני זוכר תמיד את מה שאמר הרמב"ם לאמו של ילד חולה: 'אני טיפלתי בו, ואלוהים הבריא אותו'. שתהיה לכולנו שנה של שלום ובריאות, שנעמוד בקשיים הכלכליים, ושלא נשכח את הסיסמה היחידה: מצוינות למען הילדים."

רמדיה, מודיע לי מנכ"ל הכללית שאנו חייבים לפתוח "Call Center" באופן מידי להורים המודאגים. לך תמצא ביום שישי בשש בערב אנשים שישבו ליד קווי הטלפון ויוכלו לענות למבול השאלות. זה אמצע נובמבר, אנו ב-140 אחוז תפוסה, וכל מי שיכול מתפרס במחלקות לבדוק שאף ילד לא מקבל רמדיה. אני רואה את נג'אח זייד, האח הראשי בטיפול נמרץ, ואומר לו: 'תמצא לי חמש אחיות ל-Call Center.

יחסי החוץ של מרכז שניידר: עולם ומלואו ברפואת ילדים

וולונטארי שמטרתו הצלת חיים לילדים בעולם השלישי, ושבמסגרתו נותחו כבר יותר מעשרת אלפים ילדים בעולם."

האם שיתוף הפעולה עם גורמים בחו"ל יכול לתרום לנו גם בהתייעלות הכלכלית?

"גילינו דבר מעניין: גם במדינה כמו צרפת, עם הרבה פחות בעיות תקציביות מאשר אצלנו, יש לבתי החולים גירעון אדיר. מסתבר שזו המחלה של מערכות בריאות. איך אמרה לנו מנהלת בית החולים בפאריס, רוזמארי ונלברג: אנו רוצים ללמוד מדוע אתם יותר יעילים מאיתנו בניהול מערכת הבריאות."

ומה קורה בחזית האמריקנית?

"ביחסי החוץ שלנו, העורק הראשי היא ארה"ב. אנו מחוברים מאוד למשפחת שניידר ומכירים לה תודה עמוקה; אנו בקשרים אמיצים עם 'אחינו', שניידר הניו-יורקי, שפועל במסגרת בית החולים בלונג איילנד; ואנו עמלים לחזק את עמותת הידידים שלנו, MDI, שפועלת עבורנו ללא ליאות. בחודש מארס האחרון נסעתי לארה"ב להופיע

פרופ' מימוני וסטודנטים צרפתיים בראיון לרדיו היהודי בצרפת

מול מועצת המנהלים של MDI ולבקר בווישינגטון ובשיקגו. הפגישות הללו הניבו שלושה הישגים חשובים: בפדרציה היהודית בניו יורק נאספו עבורנו 1.2 מיליון דולר, בפדרציית שיקגו הוקמה קרן לגיוס כספים עבור מרכז שניידר, שמפירותיה נהנה בעתיד, והשיא - אירוע ענק שנערך בבית שגריר ישראל בהשתתפות חברי קונגרס ונכבדים אחרים, לכבוד פדרציית ווישינגטון רבתי שתרמה 1.5 מיליון דולר להקמת יחידת כויות בשניידר. אנו יכולים להיות גאים ברועם שהשארנו אצל חברינו האמריקנים ובידידות האמת שלנו עימם."

כיצד נוצר הקשר עם צרפת?

"במקביל לקשרים עם מדינות מתפתחות אנו מחפשים לרקום קשרים עם מדינות מערביות, שבהן המצוינות הינה ערך מקודש כמו אצלנו. הקשר עם צרפת החל מהיכרות אישית שלי עם הנפשות הפועלות, עוד מימי לימודי ועבודתי בצרפת, והפך מהר מאוד לאינטרס משותף לשני הצדדים. כך חתמנו לאחרונה הסכמי ידידות ושיתוף פעולה בין מרכזי רבין ושניידר לבין שני בתי חולים מהטובים בפאריס, Necker ו-HEGP, ועם אוניברסיטת פאריס 5 שהם מסונפים אליה."

על אילו הסכמים מדובר?

"נחתמו הסכמים משמעותיים ולא רק במישור הרפואי נטו. לאור מורכבות הקשרים שבין צרפת וישראל, מדובר בהישג לאומי. קיבלנו את ברכת משרד החוץ שרואה בכך צעד בונה אמון בין המדינות, ואת התמיכה הבלתי מסויגת של הכללית. המשלחת שלנו התקבלה בפאריס בשייח אדום וההסכם נחתם

במעמד חגיגי בנוכחות שגריר ישראל בצרפת. מהפן הרפואי מדובר בהסכם בין שווייץ, שנועד להשלים את המצוינות בשתי המדינות. לנו, למשל, יש מה ללמוד מהם באימונולוגיה, בהשתלות איברים ובמחלות זיהומיות - ואנו יכולים ללמד אותם תחומים ברפואת ילדים כללית או שיטות לימוד לסטודנטים. יהיו כנסים משותפים, הראשון שבהם בנושא מחלות זיהומיות, שיתקיים אצלנו בדצמבר הקרוב בהשתתפות מומחים מצרפת. להסכם הוספנו מרכיב הומניטרי, באמצעות הקמת סניף ישראלי של "שרשרת התקווה" - ארגון צרפתי

כדורים פורחים בכחול-לבן, מחיל האוויר לילדי שניידר

ביום העצמאות ה-56 למדינת ישראל הוצגה באטריום של מרכז שניידר תערוכה של כדורים פורחים בנושא "שלום", פרי שיתוף פעולה עם יחידת שט"ל של חיל האוויר. בטקס חגיגי שנערך לרגל החג, בהשתתפות הדרג הפיקודי ונציגי הנהלת מרכז שניידר, הופרחו לשמים בלונים בכחול-לבן על ידי הילדים המאושפזים וחיילי היחידה. היה זה סיום מרגש לפרויקט מתמשך,

שבמהלכו הגיעו החיילים מדי שבוע לבית החולים ועבדו עם הילדים המאושפזים על הכנת הכדורים הפורחים. הילדים חיכו בקוצר רוח למפגש השבועי והפיקו ממנו הנאה רבה, כמו גם החיילים המתנדבים. התערוכה שהוצגה באטריום לוותה בתמונות מתהליך היצירה המשותף. הפרויקט היווה נדבך נוסף בקשר המיוחד ובשיתוף הפעולה ההדוק שנרקם לפני שלוש שנים בין יחידת שט"ל לבין המרכז החינוכי בשניידר. מאז ועד היום מובילה היחידה מערך של חיילים מתנדבים, התומך ועוזר לילדים המאושפזים בהתאם לצורכיהם, והכל בהתלהבות ובאכפתיות רבה של החיילים והמפקדים.

ראשי מועצות ערביות ביקרו בשניידר

ראשי מועצות כפר קאסם, גלג'וליה וכפר ברא התארחו במרכז שניידר לרפואת ילדים, בלוויית נכבדים מהמגזר הערבי. המשלחת התקבלה על ידי פרופ' מרק מימוני, מנהל מרכז שניידר, ומאיר און, מנהל מחוז דן-פ"ת של שירותי בריאות כללית. ראשי המועצות פגשו במהלך הביקור את לין שניידר, שסיפרה להם כי החלום של אביה היה להקים בית חולים שיהווה גשר לשלום. "דרך הטיפול בילדים, באשר הם, ללא כל הבדל בין דתות, צבעים וכל הבדל אחר, ניתן ליצור את הגשר לשלום", הוסיפה. ד"ר אלחנן ברוקהיימר, מנהל יחידת הצנתורים, הציג בפני האורחים שיטות חדשניות לטיפול בבעיות לב אצל ילדים, וד"ר אפרת הר לב, רופאה בכירה ביחידה לטיפול נמרץ, הדגישה את הצורך בקידום נושא הבטיחות בכפרים. במטרה לקדם את הקשר בין בתי החולים והקהילה, הזמינה הנהלת מרכז שניידר את ראשי המועצות לעודד את פרויקט המחויבות האישית של תלמידי תיכון בבית החולים. האורחים התרשמו מהביקור וראש מועצת כפר קאסם, סמי עיסא, אף הצהיר: "אשמח להתנדב בעצמי במרכז שניידר". יצוין כי מרכז שניידר הינו בית החולים לילדים המוביל במזרח התיכון כולו, ו-30 אחוז מלקוחותיו נמנים על המגזר הערבי.

ביקור משותף של סטודנטים לחינוך מבקעה אל גרביה ומסמינר הקיבוצים

ביקור משותף של סטודנטיות מהמסלול לחינוך מיוחד מסמינר הקיבוצים וממכללת אל קאסימי שבבקעה אל גרביה נערך במרכז החינוכי בשניידר. הביקור המרגש היווה נדבך נוסף בתהליך העמקת הקשר בין הסטודנטיות לבין המרכז החינוכי - קשר המוביל על ידי ראש המסלול במכללת אל קאסימי ומנהלת "מהות", ד"ר נעמי וורמברנד, וראש המסלול בסמינר הקיבוצים, ד"ר יפה בר זיו. הקשר נוצר כבר לפני כשנה בביקור של הסטודנטיות בתערוכת "מטריות או לא להיות", שהציגה את עבודות הילדים המאושפזים. בביקור החווייתי במרכז שניידר נחשפו הסטודנטיות לעבודת המרכז החינוכי, המשלבת, בצד עבודה ייחודית עם ילדים מאושפזים, מודל התייחסות לצורכיהם המגוונים של הילדים ללא הבדל בין דת, גזע או לאום. במהלך הביקור הן האזינו להרצאות והתנסו בפעילות עם הילדים.

ילדים עם כוויות טסו למחנה בארה"ב

שלושה ילדים אשר עברו כוויות קשות ומטופלים במרכז שניידר, השתתפו בליוויה של העובדת הסוציאלית רוזיטל עזר במחנה קיץ ייחודי שנערך

בפנסילבניה שבארה"ב ושיעד לילדים אשר סובלים גם הם מכוויות. הילדים הישראלים עברו חוויה ייחודית ומרגשת, שבמהלכה הם נחשפו לדרכי התמודדות של ילדים אחרים עם התנסות אישית דומה. חוויה זו יצרה קשרי חברות בין הילדים הישראלים והאמריקנים, והילדים אף הוזמנו לבקר במחנה הבא. הנסיעה והשהות במחנה מומנו על ידי המנהל האמריקני של המחנה.

"בית ספר שניידר": פאזל של עולמות

המרכז החינוכי בשניידר הוקם כדי לאפשר לילד המשך צמיחה, העשרה והתפתחות בכל התחומים גם בתקופת האשפוז. בית ספר בתוך בית חולים? כן, והרבה יותר מזה

מה את רואה כאתגר מרכזי בעבודת המרכז?

"האתגר הוא שתקופת האשפוז לא תחווה כתקופה טראומטית, כי אם כהתנסות ברגעים קשים להתמודדות מחד, וחוויה מעצימה ומחזקת מאידך. כמו אותו ילד עם כוונות קשות, שבזמן אשפוזו למד לעשות מצגות במחשב, וכשחזר לכיתה היה לו משהו להתגאות בו - משהו שהקדים בו את חבריו. דווקא תקופת מחלה מהווה הזדמנות לילד לגלות דברים חדשים על עצמו ועל יכולותיו."

בחנינת בגרות: נא לא להפריע

האם אפשר להתייחס למרכז החינוכי גם כאל זרז להחלמה?

"אני מאמינה שכוחות נפש בריאים וחזקים הם מחצית הדרך להחלמה הפיזית. אין שיטת טיפול אחת - צריכים להיות מאוד יצירתיים ולמצוא את הדרך הטובה והמתאימה ביותר בכדי להגיע לכל ילד ולהוציא ממנו את המקסימום. זה קשה וזה מאתגר. המוטו הוא שכל ילד, בכל מצב, ירגיש שמאפשרים לו להמשיך ולהיות ככל שאר הילדים. למשל, לעשות אצלנו את בחינות הבגרות. ישנם מקרים מרגשים, כמו אותה ילדה חולת סרטן שלא יכלה לכתוב בגלל רעד בידיים, קיבלה מאיתנו לפ-טופ והקלידה עליו את התשובות. באמצע הבחינה היא הרגישה רע. המשגיחים הרשו לנו להוציא אותה לרבע שעה של התרגעות ב'חדר הלבן'. היא חזרה, סיימה את הבחינה וכמו הרבה ילדים אחרים אצלנו, קיבלה ציון גבוה. מבחינתנו, עצם עשיית המבחן היא ניצחון. זה כמו לרוץ מרתון בפעם הראשונה - ההישג הוא בעצם העובדה שסיימת, ופחות חשובה התוצאה. ילד חולה שעמד במשימה כמו זאת גאה מאוד בעצמו, ובצדק. אין ספק שאפקטיביות הטיפול הרפואי גבוהה יותר כאשר הילד נינוח, רגוע, מחובר לעצמו ולחלקים הבריאים שבו."

האם הלימודים אינם נתפסים על ידי הילדים כנטל?

"יש ויש. אנו משתדלים לאפשר לכל אחד ללמוד דרך הערוץ שהוא אוהב. אין תוכנית אחת: הרעיון הוא להיות יצירתיים, דינמיים, גמישים - והעיקר לכבד את הילד, את פרטיותו ואת רצונו. זהו

אין ילד בריא שלא מייחל, מדי פעם, לאיזו מחלת חורף קלילה שתביא עימה חופשה כפויה מבית הספר. להישאר בבית, להתפנק במיטה, אולי להפסיד מבחן - כיף ש"שווה" אפילו קצת חום או נזלת. הסיפור הזה שונה לחלוטין כאשר מדובר במחלות מורכבות, חלקן קשות, המצריכות אשפוז ממושך בבית החולים. אז, הופכת ההיעדרות מבית הספר לנתק מתמשך מהחברים, מהלימודים, ובעצם, מחיי היום-יום: את שיגרת החיים הבריאה מחליפה מציאות חדשה, מאיימת וכואבת. כדי לתת מענה למספר הרב, יחסית, של ילדים המאושפזים לאורך זמן, הוקם המרכז החינוכי בין כתלי מרכז שניידר - בית ספר בתוך בית חולים, ולמעשה, הרבה יותר מכך. "מטרת המרכז החינוכי איננה רק לימוד נטו והשלמת חומר, אלא לאפשר לילד המשך צמיחה והתפתחות בכל התחומים גם בתקופת האשפוז", אומרת משכית שוחט, המנהלת את המרכז החינוכי מזה שש שנים, "המסר שאנו משדרים לילדים הוא ברור: 'עצם היותך חולה - לא אומר שהעולם נעצר'. הילד צריך להמשיך לקבל גירויים רגשיים, קוגניטיביים ושכליים - העשרה, תמיכה אמוציונלית וכן כלים להתמודדות בסביבה של מחלה ושל בית חולים. זהו פאזל המורכב מעולמות שונים."

כיצד מתנהלת הפעילות במרכז החינוכי?

"הצוות מונה כ-25 מורות ותרפיסטיות, כולל שלוש מורות מהמגזר הערבי ומורה דוברת רוסית - כולן עובדות משרד החינוך. כיתות הלימוד מתקיימות בתוך מחלקות האשפוז. המורות פותחות את יום העבודה ב'סיבוב בוקר' במחלקות, מעודדות את הילדים להגיע לפעילות, ולאילו שאינם יכולים לקום מציעות פעילות ליד המיטה. זה לא פשוט: טווח הגילאים הנרחב של הילדים, מ-3 ועד 18, יוצר קושי בפעילות משותפת. כדי ליצור קבוצות גילאים שונות אנו מאלתרות בתנאים לא אופטימליים."

משרד החינוך: "גאים בצוות הזה"

"לאפשר לילד החולה להתמודד עם חוויית האשפוז ולחבר אותו לעולם הבריא תוך מתן תחושה שהוא ילד רגיל המאושפז בבית חולים - זהו המוטו של המרכז החינוכי בשניידר", אומרת חסידה דנאי ממשרד החינוך, המפקחת על החינוך המיוחד במחוז מרכז. "מרכז שניידר הוא מקום יוצא דופן כי כל כולו מוקדש לילדים, והדבר בא לביטוי במרכז החינוכי. משכית היא מנהלת מיוחדת במינה, הן מול הצוות והן מול הלקוחות - ממש האדם הנכון במקום הנכון. יש לה צוות נפלא, שזוכה בשניידר לשיתוף פעולה ולפרגון שלא פוגשים בכל ארגון. גם מנהלת המחוז, גב' דפנה לב, מכירה ומוקירה את העבודה שנגעשת במרכז החינוכי בשניידר. אנו במשרד החינוך גאים בצוות האיכותי הזה."

המרכז החינוכי: סיפור של הצלחה

משכית שוחט, בעלת תואר ראשון בחינוך מיוחד ותואר שני בייעוץ, הגיעה למרכז שניידר לאחר שנים של עבודה בחינוך המיוחד. בתפקידה האחרון

ניהלה במשך שבע שנים את המרכז החינוכי בביה"ח לוינסטין. בנייהולה של משכית הפך המרכז החינוכי בשניידר לאחד הגדולים והמוצלחים מסוגו בארץ, ולחבר בארגון HOPE האירופי, המאגד בתי ספר בבתי חולים.

המרכז החינוכי פתח את אירועי הקיץ עם פעילות עליזה של הגילולגים, שהוכיחו שוב כי צחוק יפה לבריאות.

תמונת המורה, הילד מקשיב לדבריה דרך אוזניות ועונה דרך מיקרופון. כמובן, יש גם את ועידת הווידאו, שירות שנתרם על ידי חברת פוליקום. לדוגמה, מקרה של ילדת פיגוע שהיתה כאן שלושה חודשים והתחברה יום-יום לכיתה שלה דרך ועידת הווידאו. יש מקרים אחרים, כמו אותה ילדה חולת סרטן שהתביישה במראה שלה. הצענו לה את האפשרות לכבות את המצלמה 'שלה' וכך רק לראות מבלי להיראות - ממש כמו דנידין. הרעיון קנה אותה, ובשלב כלשהו כבר לא היה אכפת לה שיראו אותה והיא היתה מאושרת להיות 'נוכחת' בכיתה. את מה שאמרה לנו האם - 'זו המתנה הכי נפלאה שקיבלנו' - לא אשכח לעולם.

מה קורה אצלכם בחופש הגדול? "סוגרים את בית הספר?"
"הילדים הרי לא חולים לפי לוח החופשות, ואנחנו תמיד כאן איתם. בקיץ המרכז החינוכי הופך למשרד אמרגנות והפקה שמקיים סדנאות, חוגים ופעילויות מגוונות, מבישול דרך אוריגמי, ממשחקי חשיבה ועד דרבוקות - בעזרה המבורכת של מתנדבים מסורים שעובדים איתנו כל השנה, וביניהם גם יחידת שט"ל של חיל האוויר."

ביקשת להקדיש משפט מיוחד לצוות. זה המקום.

"אני מאחלת לכולנו לקראת השנה החדשה הרבה כוחות להמשיך ברגישות, באכפתיות ובהקשבה, ולזכור שאנו כאן למען הילדים."

השוני הגדול מבית ספר רגיל: הצוות צריך להיות במקום הנכון, תמיד במידה, עם כל הרגישות וההבנה. לתת לילד את ההרגשה שאנו כאן לרשותו כשהוא רוצה וצריך, ותמיד להעביר את המסר: אני רק עזרתי לך להתקדם, אבל זה אתה שעושה ומצליח."

כיצד הילד וההורים מקבלים את המורה בתוך בית החולים?

"במקרים רבים נוצר קשר מיוחד בין ילד ומורה, כי בסיטואציה הזאת המורה היא גם משענת. לכן גם היא צריכה להיות אדם רגיש, פתוח להמון תחומים, שמסוגל לטפל בקשת נרחבת של ילדים מכל חתך ומגזר, גם בילדים חולים מאוד, שנראים קשה מבחינה חיצונית. חשוב לא פחות הוא הקשר מול ההורים.

גילינו שהצלחתו כרוכה בתיאום ציפיות נכון. ההורים צמודים לילד 24 שעות וכדי לקבל מהם שיתוף פעולה, חשוב שיבינו מה אנחנו עושים, שלא מדובר בבית ספר רגיל ושהמורה כאן יכולה להיות משמעותית לילדם באופן שונה מאשר בעולם הבריאי."

איך הקשר שלכם עם הצוות הרב מקצועי בשניידר?

"למזלנו, בשניידר קיימת פתיחות רבה מצד ההנהלה ושיתוף הפעולה מדהים. בשנים הראשונות היתה כאן למידה משותפת של המורות יחד עם הצוות המטפל. למשל, אחת השאלות הבסיסיות שנשאלו היתה מי יעביר מידע לילדים. מאחר והמורה מהווה מבחינתו של הילד סמל וקשר לעולמו הנורמלי והבריא, הוא מרגיש נוח וטבעי לתקשר עימה. ואכן, בחלק מהמקומות המורה מבצעת את העברת המידע ביחד עם הצוות הרפואי וזה עובד היטב."

כיצד משלימים את החומר הלימודי בתנאי בית החולים?

"זו התמודדות לא קלה - כאשר מדובר בטווח גילאים רחב כל כך, דרוש מספר רב של מורים מקצועיים כדי לנהל למידה לפי תוכנית הלימודים. כדי לתת לכך מענה, הצוות שלנו יוצר קשר עם בית הספר של הילד (רק לאחר הסכמה של הילד ושל הוריו), בין השאר ליצירת שיתוף פעולה וקבלת חומרים. אמצעי משלים הוא פרויקט e-teacher המאפשר למידה מרחוק. הפרויקט עלה לאוויר בזכות תרומת חברת 'קודקוד' ותמיכת אנשים פרטיים ובראשם גב' אתי כרמלי. יש לנו קמפוס אינטרנטי - אתר שדרכו הילד יכול ללמוד מכל מקום, מעמדות המחשב במחלקות, מחדר המחשבים שנתרם על ידי חברת פורמולה, ממחשב נייד או מהבית. המסך שנפתח מול הילד מעוצב כמו דף מחברת, בפניה למעלה מופיעה

סוד הקסם של החדר הלבן

אחד המקומות המיוחדים במרכז שניידר הוא החדר הלבן, או בשמו הבינלאומי "סנוזלן" (בהולנדית: "לרחרח ולנמנם"). הפעילות המתנהלת בחדר הלבן היא ברובה של מורות ותרפיסטיות מצוות המרכז החינוכי, העובדות בו עם ילדים "אחד על אחד". חדר יפהפה זה, על משחקי האורות, האפקטים המיוחדים והעיצוב המרגיע שלו, יוצר גרייה רב חושית ומחזק את הדימוי העצמי של הילד ואת תחושת השליטה בסיטואציה, שנעלמת לרוב בשל המחלה. "זו חוויה של שליטה מחד והירגעות מאידך, ושל התחברות לגוף בקטע לא מכאיב, בניגוד לחוויה היום-יומית הקשה בעת הטיפולים", אומרת משכית, "גילינו כי החוויה שהילד עובר בחדר הלבן משפרת את האיזון התחושי שהופר בשל המחלה ומעניקה לילד אנרגיות מחודשות להתמודדות פיזית ונפשית. הפעילות הזאת ממחישה את גישת הטיפול ההוליסטית, הרחבה והעמוקה, המנחה את צוות המרכז החינוכי במרכז שניידר."

ברונכוסקופיה גמישה בילדים: אמצעי אבחנתי וטיפולי

גופים זרים ש"התיישבו" בריאות או בדרך אליהן ניתן לאתר באמצעות הברונכוסקופ - סיב אופטי גמיש, שיעילותו רבה ככלי אבחנתי וככלי טיפולי. סקירתו של ד"ר טומי שינפלד, מנהל היחידה לטיפול נמרץ

שיטה זו מהווה פריצת דרך. בעבר לא ניתן היה לזהות גופים זרים שנשאפו, כאשר הסיפור מאחורי החשד לגוף זר לא היה חד משמעי, כפי שקורה במקרים רבים. בעזרת הברונכוסקופ אנו נכנסים לדרכי הנשימה גם במקרה של חשד קל, שכן הבדיקה פשוטה יחסית. הוצאת גוף זר היא פעולה שנחשבת שגרתית למדי - לבד ממקרים שבהם הגוף הזר נמצא במקום מאוד מרוחק או במיקום בעייתי. גם אז, באמצעות הסיב האופטי אנו מצליחים "לשפר עמדות" ולקרוב את העצם לעמדת הוצאה. מקרי השאיפה של גופים זרים נפוצים בעיקר אצל ילדים עד גיל 3 (כ-66%). הבדיקה נעשית תחת ניטור מלא של דופק, נשימה וסטורציה, כאשר החולה נמצא בהרדמה מלאה אך קצרה שעומקה מכוון בהתאם לצורכי הברונכוסקופיה. את הגוף הזר מאבחנים בעזרת הסיב האופטי הגמיש אך הוצאתו מתבצעת לרוב עם סיב קשיח, על ידי רופאי א"ג - ד"ר אייל רוה וד"ר יורם שטרן. הפעולה מתבצעת בהרדמה כללית, וב-99% מהמקרים ללא ניתוח.

בתחפושת של אסטמה או סטרידור

אנו מאתרים עשרות גופים זרים בשנה, חלקם בעקבות בירור כללי של דלקת ריאות לא מוסברת או של שיעול ממושך. יש גם גופים זרים שמחקים תמונה של סטרידור - דלקת במיתרי הקול. לעיתים גוף זר יכול להיות תקוע בכניסה לקנה הנשימה או בושט, שם הוא עלול לגרום להפרעה בבליעה או בנשימה. הגופים הזרים שאנו שולפים כוללים פיצוחים למיניהם, חלקי פלסטיק, חלקי משחק, סיכות, חלקי אלומיניום ועוד ועוד (ראו מסגרת). ונסיים בהמלצה להורים להקדים תרופה למכה: לשמור על הילדים ככל הניתן, בשאיפה שלא ישאפו.

אחד הדחפים הטבעיים של ילד צעיר הוא להכניס כל דבר לפה. הבעיה מתחילה כאשר מה שנכנס לפה אינו יוצא ממנו. כשילד בולע חפץ קטן, לרוב אין בכך סכנה משמעותית (אם החפץ אינו לוושט והחפץ נשאף לדרכי הנשימה, זהו כבר סיפור אחר. מהריאות, גוף זר כמעט לעולם לא יצא בעצמו. הטכניקה המתקדמת ביותר לאיתור גוף זר בדרכי הנשימה נקראת ברונכוסקופיה. זהו תהליך דיאגנוסטי וטיפולי, שבמהלכו מוחדר סיב אופטי דק וגמיש, לרוב בהרדמה מלאה, דרך האף אל תוך דרכי הנשימה העליונות והתחתונות. לפעולה הזאת יש שלוש מטרות עיקריות: האחת, להדגים ולתאר את מבנה דרכי הנשימה כדי לאבחן חסימה נרכשת (גופים זרים, כיח צמיג או הפרשות דמיות), לזהות מלפורמציה (מום מולד) או תהליך גידולי בדרכי הנשימה. מטרה שנייה היא טיפולית: בהיות הברונכוסקופ סיב אופטי גמיש, אפשר לנסות לפתוח בעזרתו חסימות בדרכי הנשימה באמצעות שטיפות מקומיות או שליפה במלקחיים.

מטרה שלישית היא אבחנתית - נוטלים דגימה מתוך דרכי הנשימה, המשמשת לתרביות שונות, בעיקר לטיפול בבעיות במערכת החיסון. בברונכוסקופ גמיש אנו משתמשים גם בניתוחים של דרכי הנשימה, למשל שחזור קנה הנשימה. כך ניתן לבדוק תוך כדי הניתוח האם הפעולה בוצעה נכון והאם המעברים נפתחו. כמו כן ניתן להיעזר בו להחדרת צינור הנשמה לקנה הנשימה ולמיקומו האופטימלי.

פריצת דרך באיתור גופים זרים

במרכז שניידר מבצעים מדי שנה כ-300 ברונכוסקופיות - המספר הגדול בארץ של ברונכוסקופיות בילדים. כשני שלישי מהן הן בדיקות אבחנתיות, והשאר טיפוליות. הטכניקה הזאת הולכת ומשתפרת ומעניקה לנו כלי יעיל בכמה היבטים: לא רק שברונכוסקופיה מספקת דרגת דיוק טובה, אלא שסוג מסוים של ניתוחים ואבחנות, ככל לא ניתן לבצע ללא הטכניקה הזאת. גם בתחום הגופים הזרים,

זה לא "צפופים" - זו משרוקית!

הגוף הזר ה"וותיק" ביותר שנשלף בשניידר היה קליפת פיסטוק שישבה בריאה של ילד בן שמונה במשך שמונה חודשים. היא גרמה לשיעול ממושך ולסימפטומים שדומים לאסתמה. במקרה אחר של ילד שציפצף ללא הפסקה, גילתה הברונכוסקופיה שהוא שאף משרוקית קטנטנה ששרקה בכל נשימה שלו.

במקרה אחר שלפנו קוץ של שושנה מדרכי הנשימה של תינוק בן שמונה חודשים שהשתעל במשך חודשיים. המימצאים האלו ורבים אחרים מוצגים ב"תערוכה" שלנו ביחידה לטיפול נמרץ (ראו תמונה).

ביקוש רב למרפאת ספינה ביפידה

על המחלה הנדירה הפוגעת בחוט השדרה ובתפקוד העצבי, ועל המרפאה הרב-תחומית, מספר ד"ר אלחנן בר און

ספינה ביפידה ומיילומנינגוצלה הם מצבים שבהם עקב אי סגירה של תעלת השדרה קיימת פגיעה משמעותית בחוט השדרה ובתפקוד העצבי. המשמעות לכך יכולה להיות נרחבת: החל מפגיעה מינימלית ועד לפגיעה קשה בתפקוד הכוללת שיתוק, אי שליטה על הסוגרים, עיוותים קשים בעמוד השדרה, חוסר תחושה ופצעי לחץ בעור. בחלק מהמקרים קיימת גם הפרעה קוגניטיבית. שכיחות המחלה אמנם נמצאת בירידה מתמדת עקב גילוי מוקדם בסקירות אולטראסאונד בהריון, בדיקת חלבון עוברי וטיפול מונע בחומצה פולית - אך המחלה עדיין קיימת בעולם המערבי בשכיחות של 1-2 ל-1,000 לידות, עם שכיחות גבוהה יותר דווקא באוכלוסיות חלשות ומרובות ילדים.

עקב מורכבות הטיפול בילדים אלה, הוקמה לפני כחמש שנים מרפאת ספינה ביפידה במרכז שניידר לרפואת ילדים. המרפאה הינה רב-תחומית ועל צוותה נמנים אורתופד, אורולוג ואחות אורולוגית, נירוכירורג, נירולוג התפתחותי, עובדת סוציאלית ופיזיותרפיסטית, וכן אחות, מזכירה ומתאמת. הילדים נבדקים על בסיס אשפוז יום ועוברים בדיקה בכל אחת מהתחנות הטיפוליות. בסוף היום מתבצע דיון משותף לכל הצוות ומתקבלות החלטות טיפוליות. למרות לחצים רבים מקופות החולים לצמצום הביקורים, הצורך במרפאת הספינה ביפידה רק גדל כל הזמן: מאז הקמת המרפאה ב-1999 נרשמו בה כ-350 ביקורים וכ-115 ילדים טופלו בה. ריכוז הטיפול במרפאה רב-תחומית אחת משפר באופן משמעותי את רמת הטיפול הניתן לילדים ומפחית את העומס על המשפחות של ילדים מורכבים אלה.

חדש: טיפול משולב לאסתמה

פרופ' בנימין וולוביץ' סוקר את החידושים האחרונים בתחום

השימוש בצירופי תרופות כטיפול מונע באסתמה - זהו אחד החידושים המרכזיים בטיפול באסתמה בילדים. כידוע, שימוש בסטרואידים במנות גדולות קשור בתופעות לוואי שונות, כולל פגיעה בגדילה בילדים. בשימוש במשאפים הסיכון נמוך באופן ניכר, אם כי מתן משאפים במינונים גבוהים יכול להיות קשור בתופעות לוואי שליליות. כיום מוסכם, שאם מנה יומית של 400-500 מיקרוגרם סטרואידים נשאפים (בודיקורט או פליקסוטייד) אינה מביאה להשתלטות על האסתמה, במקום להגדיל את מינון הסטרואידים יש להוסיף תרופות ממשפחת מרחיבי הסימפונות ארוכי הטווח (אוקסיס או סרוונט), או להוסיף תרופות ממשפחת נוגדי ליקוטריאנים (סינגוליר). עבודות מחקר הראו, שכאשר מוסיפים לסטרואידים הנשאפים אחת מהתוספות שתוארו להלן, האפקט האנטי-אסתמטי של הסטרואידים גדל פי שניים עד פי ארבעה לעומת האפקט של התרופה המכילה רק סטרואיד ללא התוספת. אלו הם צירופי התרופות הקיימים:

משאף סרטייד דיסקוס. צירופים של פליקסוטייד יחד עם סרוונט. לאחרונה נמצא שמתן קבוע של סרטייד - לאחר שמגיעים למנה המביאה לשליטה על מחלת האסתמה - יכול להביא להמשך שליטה מוחלטת על המחלה ב-40% מהחולים, ולהמשך שליטה טובה על המחלה ב-40% נוספים.

משאף סימביקורט טורבו. צירוף של בודיקורט עם אוקסיס. לאחרונה נמצא, שניתן להשתלט על המחלה על ידי שינוי במינון התרופה בהתאם למצב החולה, ובכך להגיע למנה סופית קטנה יותר של סטרואידים נשאפים עם פחות התקפים מאשר בטיפול במנה קבועה.

כדור סינגוליר יחד עם בודיקורט או פליקסוטייד. עוד נמצא כי מתן תוספת של סינגוליר לסטרואידים נשאפים (שתייה תרופות מונעות) מביא לתוצאות קליניות דומות לאלו המתקבלות מהכפלת מינון הסטרואידים.

חיסון נגד שפעת בלי זריקה!

חאת פרופ' שי אשכנזי

בימים אלו אנו נערכים למחלות החורף - ובעיקר לנגיף השפעת, שמאתגר אותנו מפעם לפעם עם זנים שונים ולעתים חדשים וקשים מבעבר. מדי חורף מופיעה בתוך שבועות ספורים תחלואה הפוגעת בחלק ניכר מן האוכלוסיה. המחלה פוגעת בעיקר בדרכי הנשימה ולרוב חולפת בתוך מספר ימים גם ללא טיפול ספציפי, אולם באוכלוסיות מסוימות המחלה חמורה, פוגעת במספר מערכות ויכולה להביא אף לתמותה. בנוסף להתפרצויות השנתיות של שפעת, החשש הגדול הוא מהופעת זן בלתי מוכר, היכול לגרום לאפידמיה עולמית, כפי שכבר אירע בעבר. הדרך הנכונה להימנע מהמחלה היא באמצעות חיסון פעיל.

החיסון יעיל לכל אדם; אולם הוא מומלץ במיוחד למבוגרים וילדים עם מחלות רקע שונות, שבהם מהלך השפעת חמור, מלווה בסיבוכים וכרוך באשפוזים ובתמותה. החיסון המקובל כולל שלושה זני שפעת הצפויים להגיע בחורף. מדובר בנגיפים מומתים, או חלקיקי נגיף שעברו טיפול כימי להקטנת שיעור תופעות הלוואי (חיסון מפוצל). חיסון שגרתי זה ניתן בזריקה לשריר, במנה אחת או שתיים. בשנים האחרונות פותח חיסון חי מוחלש, הניתן ב...תרסיס לאף. זה לא רק נוח יותר - אלא בא להבטיח הגנה טובה יותר נגד הנגיף בדרכי הנשימה. עד לאחרונה לא היה מחקר שהשווה את שני החיסונים באותה קבוצת גיל ובאותם תנאים. מחקר השוואתי כזה בוצע לאחרונה כמאמץ עולמי ובהשתתפות חוקרים מישאל. תוצאותיו הראו כי החיסון בתרסיס לאף יעיל ב-53% יותר מהחיסון בזריקה. כלומר, יש תקווה לחיסון ללא זריקה. כי מי מאיתנו אוהב זריקות?...

אשפוז יום שיקומי: כי אין כמו בבית

היחידה לאשפוז יום שיקומי מאפשרת לילדים אחרי אשפוז, הזקוקים לשיקום, לקבל את הטיפול הרצוף והמקצועי ביותר מבלי לנתקם ממקומם הטבעי - מהבית; וכמעט תמיד, מטפלת גם בהורים

של מוטוריקה גסה, שכללה לבד מטיפולי פיזיותרפיה וריפוי בעיסוק גם תמיכה פסיכולוגית, השלמת חומר לימודי בסיוע מורה ותמיכה של עובדת סוציאלית למשפחה. אחרי שיקום ארוך, שנמשך כשנתיים, הילד מסיים בימים אלו את הטיפול ויישאר במעקב בלבד. **ד"ר דיאמנט:** "כאשר ילד נפגע קשה עולמם של ההורים חרב, לפחות בתחילת הדרך. הם נכנסים למעין ענן של ערפל.

אשפוז יום שיקומי הוקם בשניידר בשנת 2000 ביוזמת צוות הפיזיותרפיה. הרעיון: ליצור מסגרת שיקומית שתתן מענה מידי לילד המשתחרר, כאשר הוא כבר מוכר למטפלים והם ממשיכים לטפל בו ברצף. **היחידה פועלת** כחלק מהמערך האמבולטורי ומנוהלת על ידי ד"ר גרי דיאמנט, שאומר: "עד להקמת היחידה, ילדים נאלצו להתאשפז במסגרת שיקומית חדשה, שם

תפקידנו ללוות את המשפחה בתוך הענן הזה עד שהוא מתפזר. מוכח שכאשר המשפחה מתפקדת טוב ההבראה והשיקום של הילד מהירים ויעילים בהרבה, עם פחות משקעים לאחר השלב האקוטי. כל משפחה מגיבה באופן שונה: לא פעם ההורים עצמם נפגעים נפשית וזקוקים לטיפול. אנו צריכים לאבחן זאת, לטפל או לכוון לטיפול מתאים. חשוב מאוד למנוע מהמשפחה לקרוס ולשמור על התפקוד שלה, שכן כושר העמידות של המשפחה קריטי להחלמת הילד."

כיחידה "וירטואלית", הניזונה ממומחים בכל מחלקות בית החולים, את היחידה לאשפוז יום שיקומי מאפיינת מעורבות רב-תחומית. על התיאום והתקשורת מול המומחים, אנשי הצוות והמשפחות אחראית איילת מאיר. "עיקר ההתמודדות היא מול המשפחה", היא מסבירה, "להורים קשה גם נפשית וגם מבחינת התארגנות. זה מאוד תובעני להגיע לכאן יום-יום, ואנו צריכים ללכת בין הטיפות ולרצות את כולם. לרוב אני לא רק מתאמת טכנית אלא גם אוזן קשבת שמאפשרת להורים לפרוק מתחים". **עובדת הצוות** ביחידה היא פנ חשוב נוסף. "יש כאן למידה משותפת של כולנו והביחד הזה, המקצועי והרגשי, בונה תמיכה פנימית חזקה", מוסיפה איילת. ואלו שמות אנשי הצוות: נילי ארבל, טניה טפלינסקי, איילת קלר, שירי גלסנר בן-עמי, גילי דותן, ריטה סוקולוב, קמי לוי, ומיכל רוזה (פיזיותרפיה), בתיה הימלפרב, יוליאנה אשל, נילי וינרוב, רונית זטלר-זליג, הדרה יגד ויפעת מרקוביץ' (ריפוי בעיסוק), רויטל עזרא (עובדת סוציאלית), בועז גסטלהטר (פסיכולוג), אסתי רוניק (קלינאית תקשורת), דנה קוזליק (מורה) ואיילת מאיר (מתאמת).

"שיקום אמבולטורי הוא הכיוון כיום בעולם", אומרת תמי בן-רון, מנהלת המערך האמבולטורי, "הפריבילגיה שלנו היא שכל הצוות הקליני, המקצועי ביותר בארץ, נמצא כאן אין-האוס". ומסכם ד"ר דיאמנט: "זהו מקום של שיתוף, של סינרגיה ושל העשרה הדדית. כל זה מאפשר לנו לפתור בעיות מורכבות."

החל מאלף תהליך האבחון וההסתגלות. המסגרת של אשפוז יום הועדפה מתוך הנחה שהיא תורמת להחלמתו המהירה של הילד, שכן כך הוא נמצא רוב שעות היום בסביבתו הטבעית - בבית. כך גם נשמר הקשר עם בית החולים, והשיקום ממשיך היכן שהחל". **מגוון מקצועות** ובהם פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, פסיכולוגיה, עבודה סוציאלית, חינוך, שפה ודיבור נכללים ביחידה. מטופלים בה ילדים עם מגוון בעיות כמו כוויות, בעיות נוירולוגיות או ניתוחים שונים, ילדים פוסט-טראומטיים, ילדים החולים במחלות קשות וכאלה הסובלים מכאב כרוני. המשותף לכולם הוא אפשרות לשיקום בטווח קצר יחסית - וללא אשפוז.

כאשר מאתרים ילד המתאים לשיקום ביחידה מתבצע תהליך אבחון מלא, שבסיומו נקבעת תוכנית טיפולית שאמורה להתחיל מייד עם השחרור. "אנו מאמינים בחבילה טיפולית המשלבת בין הצד הפסיכו-סוציאלי והפיזי", אומר ד"ר דיאמנט, "לכן, הטיפול מותנה בחתימת ההורים על חוזה טיפולי שבו הם מתחייבים להתייחס לטיפול כאל עסקת חבילה. צריך לתת בנו אמון מלא ולזרום עם התהליך כולו".

כ-250 ילדים טופלו במהלך השנים באשפוז יום שיקומי. אחד מהם הוא ילד בן 4 שנפגע מווירוס גיאן בריי שתוקף את מערכת העצבים הפריפרית. תוכנית טיפול אינטנסיבית נקבעה לו במטרה להחזירו לכשרים שאבדו. ההתחלה היתה רצופת משברים. היעד הראשוני היה למנוע את הכאבים שמהם סבל הילד ולגרום לו להגיע לטיפול עם חיוך. תמיכה רבה ניתנה להורים שהיו חסרי אונים לנוכח מצבו. כאשר הכאבים פחתו והילד החל לשתף פעולה, נפתחה הדרך. הליכתו השתפרה ובהדרגה הוא רכש מיומנויות נוספות שנפגעו. לאחר כשלושה חודשים ביחידה הוא שב למעקב הרופא בקהילה, ללא צורך מיוחד בטיפולים פרא-רפואיים נוספים. **התייחסות הוליסטית** לילד למשפחה, ולא רק טיפול בהחלמה הפיזית, היא מאפיין מרכזי ביחידה. כך, למשל, למטופל בן 8 שסבל מכוויות קשות נבנתה תוכנית יום-יומית להשבת מיומנויות יום-יומיות

עובדי משרד הביטחון למען טיפול נמרץ

אחת התרומות המרגשות שהתקבלו במרכז שניידר השנה היתה זו של עשרה עובדי משרד הביטחון בתל אביב ובחיפה, כולם חברי צוות שלוחת אספקה טרייה לצה"ל. העשרה זכו בפרס העבודה של ההסתדרות החדשה ע"ש מרדכי נמיר לשנת 2004, וביקשו לתרום את הפרס כולו ליחידה לטיפול נמרץ בשניידר. בשיתוף ובתמיכה של ארגון עובדי משרד הביטחון, נתרם סכום מכובד של 10,000 שקלים לטובת היחידה לטיפול נמרץ, שבה מאושפזים מדי שנה במצב קשה למעלה מ-1,000 ילדים - ההיקף הגדול בישראל בטיפול נמרץ ילדים. התרומה תיועד לרכישת ציוד משוכלל והכרחי ליחידה. בתמונה: אנשי משרד הביטחון מעניקים את התרומה לד"ר טומי שינפלד, מנהל היחידה לטיפול נמרץ.

חרדים למרפאת החרדה

ב-17 במאי התקיימה הקרנת בכורה חגיגית של הסרט "על פי חוקי המשכיה", תרומת "סרטי שפירא", שכל הכנסותיה קודשת להפעלת מרפאת החרדה במרכז שניידר, המצויה בסכנת סגירה עקב קשיי תקציב. במרפאה זו מטופלים ילדים מכל רחבי הארץ הסובלים מבעיות חרדה כמו התקפי פאניקה, כפייתיות, הסתגרות חברתית ותגובות לאירועים טראומטיים. התרומה הושגה על ידי חוג ידידי המרפאה, שהוקם על ידי פרנק גירון במטרה לקיים ערבי תמיכה ומידע להורים ולקדם מודעות ציבורית בנושא. המפגש האחרון, בשיתוף חוג ההורים וצוות המרפאה, נערך ב-29 באוגוסט במתכונת של ערב שאלות ותשובות בנושא חרדה בקרב ילדים העולים לכתה א'. מרפאת החרדה במרכז שניידר היא אחת הבודדות בארץ המתמחות בעזרה לילדים נפגעי חרדה. במרפאה עובדים פסיכולוגים וכן צוות סטודנטים מתנדבים, המשמשים כחונכים ועוזרי מחקר. עקב המצב הבטחוני והכלכלי בארץ, פונת למרפאה בכל חודש עשרות משפחות של ילדים הזקוקים לעזרה.

ד"ר לואיס ואורחים...

למען המערך ההמטו-אונקולוגי

הקרנת בכורה של הסרט "לפתות את ד"ר לואיס" התקיימה ב-11 ביולי ביוזמת סרטי נחשון ו"נאמני מרכז שניידר", אשר חברו יחדיו למען המחלקה ההמטו-אונקולוגית במרכז שניידר לרפואת ילדים. הקרנת הבכורה של הקומדיה הקנדית עטורת הפרסים נערכה במוזיאון תל אביב לאמנות, בהנחייתה של גילה אלמגור, כלת פרס ישראל לקולנוע. כל ההכנסות ממכירת הכרטיסים לאירוע יועדו לרכישת מכשיר Light Cycler חדשני עבור המעבדה ההמטו-אונקולוגית במרכז שניידר.

מדובר במערכת משוכללת בעלת מגוון רחב של יישומיים בתחום הביולוגיה המולקולרית. באמצעות טכנולוגיה חדשנית, המערכת מאפשרת זיהוי כמויות מזעריות של דנ"א ובכך מסוגלת לזהות תא סרטני אחד מבין המוני תאי דם תקינים. איתור מדויק זה מאפשר לזהות שיירי מחלה במקרים כמו לוקמיה חריפה ומחלות סרטניות אחרות, ולהתאים לילד את הטיפול היעיל ביותר.

תודה לסרטי נחשון ולסרטי שפירא, לכל אלה שסייעו בארגון האירועים ולכל הידידים אשר תרמו למען מרכז שניידר

האיש שמאחורי המוביילים

פרפרים הם יופי, הם טבע, הם חופש... והם מפארים במלוא צבעוניותם, במוביילים מרשימים מפלסטיק, את חלל האטריום של מרכז שניידר (בתמונה). למוביילים המקסימים הללו, העשויים כולם מחומרים ממוחזרים, אחראי גימלאי מפתח תקוה, היוצר אותם בצנעה במחסן קטן מאחורי הבית. עבודתו של אביעזר גרין, 76, מקשטות את המחלקות השונות בשניידר, כמו גם בבתי חולים בכל רחבי הארץ, בתי אבות, קופות חולים ועוד. אביעזר תורם לקהילה מזה שנים רבות: ביחד עם אשתו דבורה היה ממקימי "אנוש" ואף שימש כיו"ר הארגון. לאחר פרישתו לגימלאות החל ליצור בפלסטיק, על ידי מיחזור יצירתו של כלי קיבול פלסטיים, אביעזר יוצר במו ידיו מוביילים מדהימים ביופיים ובכך משלב פעילות למען איכות הסביבה עם יצירה חינוכית, אנושית והתנדבותית. "יום אחד פנתה אלי קרובת משפחה שעובדת בשניידר, וביקשה שאקשט לה את המחלקה", הוא מספר, "לא עבר זמן רב ופנו אלי משניידר בבקשה שאקשט גם את שאר המחלקות. כמובן שהסכמתי בשמחה". אביעזר מקבל מכתבי תודה והוקרה מכל רחבי הארץ, ודומה שהוא נהנה מכל רגע. "זו תעסוקה מלאה שנותנת סיפוק מלא", הוא אומר.

“לכל תמונה יש חנגינה”: חמשיכים את ההצלחה!

שיתוף פעולה בין עמותת “ילדים שלנו” לבין בית הספר למוזיקה “ימאהה” ישראל, ממשיך בהצלחה. אירוע מרגש נוסף תחת הכותרת “לכל תמונה יש חנגינה” נערך באחד מערבי הקיץ בכפר שמריהו, ביוזמתם ובהשתתפותם הברוכה של סניפי “ימאהה” מרחבי הארץ ובהנחיית שרון זליקובסקי. ציורים שציירו ילדים במרכז הסטארלייט הוקרנו על מסך ענק בלוויית קטעי מוסיקה, גנינה, ריקוד ושירה, שהולחנו ובוצעו על ידי תלמידי “ימאהה” בהשראת הציורים. השנה, לרגל האירוע, חיבר אהוד מנור שיר בשם “ובל”, שזכה לתשואות רמות מהקהל. השיר הולחן על ידי אביב קורן, תלמיד “ימאהה”, ובוצע לראשונה באירוע על ידי הזמרת אביבה אבידן. כמו בשנה שעברה, ההכנסות מהאירוע נתרמו כולן לעמותה.

“ילדים שלנו” מגשימים משאלות: עינת הפכה לכוכבת ליום אחד

במסגרת התנדבותו השוטפת של מני דרבנר במרכז הסטארלייט, פגש מני את עינת בת ה-12 המאושפזת במחלקה האונקולוגית. באחד מן הימים סירבה עינת לאכול, וכאשר מני שאל מה ניתן לעשות בכדי שתאכל, היא הביעה משאלה - להיפגש עם השחקנית אפרת כהן מהסדרה “מיכאלה”. מני ניגש מייד למלאכה. עינת נסעה לאתר הצילומים בנווה אילן והתקבלה בחום ובאהבה על ידי צוות הסדרה. היא נלקחה לסיור בסט, הצטלמה עם הכוכבים, קיבלה דיסק של הסדרה, הוזמנה לשיחה אישית עם אפרת כהן ועם חני נחמיאס (בתמונה), ואף הצטלמה לשתי סצינות כניצבת לפרקים עתידיים.

משאלתה של עינת התגשמה, היא אפילו זכתה להיות כוכבת ליום אחד... והכי חשוב: היא התחילה לאכול.

...ותודה לחברת מג'יק על תרומתה

MAGIC

חברת מג'יק תעשיות תוכנה (ישראל) תרמה השנה מסד נתונים לשירות עמותת “ילדים שלנו”, בשווי של 17,500 דולר. החזון של מג'יק רואה את פעילותה של החברה למען הקהילה כחלק מתפקידה בחברה הישראלית. אנו מודים לחברת מג'יק מכל הלב. יישר כוח!

ינת המתנדב של “ילדים שלנו”

מיכל פפירני, “הסבתא של הילדים”

התנדבות כמו זו של מיכל פפירני בעמותת “ילדים שלנו”, מתוארת כבר בתורה בספר שמות: “ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו ליבו”. כזו היא התנדבותה של מיכל, עם כל הלב, באהבה ובמסירות נפש. פעמיים בשבוע, בחמש וחצי בבוקר, מתייצבת מיכל בקפיטריה בקומה 2 ומסייעת במרץ רב בהכנות לפתיחתה. כך יכולים אנשי הצוות, ההורים והילדים, להינות ממאפה טרי ומשקה חם על הבוקר, שמלווה בשירות האדיב והחם של

מיכל. בשמונה היא ממלאת בכל טוב את עגלת השירות ויוצאת למחלקות, למרפאות ולמשרדים לטובת כל אלו המנועים מלרדת לקפיטריה. מיכל לא מביאה רק אוכל אלא עידוד, תקווה וחום בלב. היא חביבה, מלאת מרץ ואופטימיות, ואהובה על כולם במרכז שניידר. כבוד גדול הוא לילדים שלנו על כי מיכל נמנית על מערך מתנדבי העמותה.

תרומה טעימה לשנה החדשה

מחפשים מתנה מיוחדת לחגים, שהיא גם תרומה לילדי מרכז שניידר? “ילדים שלנו” מזמינה אתכם לרכוש את ספר הבישול המהודר “40 עד 40”, המביא את סיפורם ומתכוניהם של 40 שפים צעירים ומוכשרים. ניתן לרכוש את הספר בחנות המתנות בקומת הכניסה של מרכז שניידר, בסטימצקי, בצומת ספרים ובחנויות ספרים פרטיות במחיר של 96 ש”ח בלבד.

מדור ב' לדור א'

במהלך חודש יוני התקיים טקס הענקת תעודות קביעות ל-16 עובדים במרכז שניידר המועסקים בבית החולים בתפקידי מינהל ומשק. העובדים הללו הומלצו על ידי הממונים עליהם, בתום 36 חודשי העסקה בדור ב', להיקלט כעובדים קבועים. ברכות נישאו מפי איתן שליפר, המנהל האדמיניסטרטיבי, לאה וייסמן, מנהלת משאבי אנוש, עירית רוט, יו"ר ועד העובדים, והמנהלים הישירים של העובדים. הענקת תעודות הקביעות לוותה בדברי הערכה של צוות המנהלים לעבודה המסורה והמקצועית, למחויבות ולנתינה, ואיחולי המשך הצלחה והתפתחות כחלק ממשפחת שניידר הגדולה. גם אנחנו מצטרפים לברכות. ישר כוח!

הנהלת הסיעוד: בין ערביים בירושלים

בתחילת חודש יוני יצא צוות הנהלת הסיעוד והאחיות האחראיות לטיול של שעות בין ערביים בירושלים. בהדרכת אייל חניני, המדריך הידען והסימפטי, נערך סיור בשכונות הגנים של ירושלים ובמוזיאון יהדות איטליה. הקבוצה התבסמה מהשכונות הירוקות, מהבתים המקסימים ביופיים ומהסיפורים של האנשים שחיו וחלמו בהם. ירד הערב על ירושלים, והקבוצה התמקמה במסעדה היהודית שבמושב אבן ספיר, שם נהנו כולם מארוחה וגם נפרדו מבתיה בלידן, מרכזת חת"ש, שיצאה לגימלאות. היה זה טיול ראשון של הנהלת הסיעוד והאחיות האחראיות עם רותי הלוי, מנהלת הסיעוד, בתקווה לחוויות נוספות שילוו את הצוות גם בעתיד, בצד העבודה הקשה והאתגרים הרבים העומדים בפני הסיעוד במרכז שניידר.

טיפול נמרץ באילת

עובדי היחידה לטיפול נמרץ ילדים לקחו פסק זמן וירדו לאילת עם בני המשפחות, שם המתינו להם שמש, ים, הפינוקים של העיר הדרומית... וגם טיפול (נמרץ!) בבוץ, כפי שמסגירה התמונה.

חוגגים את סוף הקיץ

הנהלת בית החולים וועד העובדים החליטו לחגוג את סיום הקיץ בגדול. רגע לפני סוף החופש הגדול, הזמנו כל ילדי שניידר - הילדים המאושפים וילדי העובדים - להפנינג שנערך ב-24 באוגוסט וכלל אטרקציות רבות. למשך כחמש שעות הפכו מדשאות מרכז שניידר ללונה-פארק מקסים. את פני הילדים קיבל ליצן ענק שהזמינם להשתעשע בבריכת כדורים, בג'מבורי, בזחל מתנפח, בקליעה למטרה, בטאצ'דאון, בקריקטורת מגע, בפרה החולבת ועוד. גם 'איציק הליצן' הופיע בפני הילדים וריתק את כולם בפעלוליו. את החגיגה השלימו דוכני פיצה, גלידות, פופקורן וסוכר צמר-גפן שהועמדו לרשות הילדים במחיר סימלי של שקל אחד. היה כיף.

לטיול יצאנו

גם צוות המחלקה ההמטו-אונקולוגית שבר את השיגרה הלוחצת ביום טיול נינוח וחיוני, והפעם - לנחל אלכסנדר ולפארק אלונה.

בזאר למען הילדים

בחג השבועות האחרון נערך במבואת הכניסה של מרכז שניידר בזאר ססגוני, שכל הכנסותיו קודש לרווחת ילדים נזקקים. תודה לכל עובדי המרכז שנרתמו למטרה, תרמו וסייעו.

מילדי חו"ל, באהבה

פרויקט בתי הספר: תלמידים בחו"ל למען ילדי שניידר

בחודשים האחרונים אנו עדים לפעילות מחממת לב במרכז שניידר: פיתוח קשר עם בתי ספר בחו"ל, בעיקר בארה"ב ובאוסטרליה, למען חיבורם לילדים המאושפזים בשניידר. הקשר המיוחד הזה מתקיים במספר רמות - תרומות כספיות הנאספות על ידי התלמידים, משלוח ברכות לילדים המאושפזים, הכנת מתנות ומשלוחן לילדים בבית החולים, ומימון פרויקטים מיוחדים של המרכז החינוכי בשניידר, כמו למשל הליצנים הרפואיים. עמוד זה מוקדש ליוזמה ברוכה זו - ולכל אלו הלוקחים בה חלק.

ד"ר יצחק יניב, מנהל המחלקה ההמטו-אונקולוגית, מקבל המחאת תרומה למחלקה מידיו של ירון מבית ספר באטלנטה

אלין הקטנה עם ברווזון, מתנת ילדה מניו-ג'רסי לרגל חגיגת בת המצווה שלה

ברכת החלמה מילדי ניו-ג'רסי

דיאנה קיבלה נמר במתנה מילדה מניו-ג'רסי שחגגה בת מצווה

ילדי כתה ב' בבי"ס באטלנטה יצרו תמונת קיר מלבד - עבודת טלאים לילדי שניידר

ילדי בי"ס "בית עם" בניו-ג'רסי מניפים את המחאת התרומה לילדי שניידר

תלמידי בי"ס "ביאליק" במלבורן, אוסטרליה, במשחק איסוף מטבעות למען ילדי שניידר